

A C A D E M I A R O M Â N Ă

Comitetul Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii

– Divizia de Istoria Științei –

STUDII ȘI COMUNICĂRI/DIS

Vol. XVIII/2025

MEGA

STUDII ȘI COMUNICĂRI / DIS

Vol. XVIII / 2025

STUDII ȘI COMUNICĂRI/DIS

– publicație fondată de acad. Gleb Drăgan –

REDACȚIA:

Director: Acad. Dumitru MURARIU

Redactor-șef: Acad. Mihail-Viorel BĂDESCU

Redactor-șef adjunct: Dr. Tiberiu TĂNASE

Secretar de redacție: C.Ș. Mirela-Adriana ANGHELACHE

Colegiul de redacție: Viorela-Valentina DIMA, Edith-Mihaela DOBRESCU, Emilian M. DOBRESCU, Dan GÎJU, Emil HEDEȘIU, Marian MOȘNEAGU, Alba-Iulia-Catrinel POPESCU, Nicolae ROTAR, Narcis ZĂRNESCU.

Responsabilitatea asupra conținutului materialelor revine autorilor

Adresa redacției:

Calea Victoriei, nr. 125, camera 31, sectorul 1 București, cod 010071

Adresa web: <http://www.studii.crifst.ro>

Administrator pagină web: Nicolae Sfetcu

ACADEMIA ROMÂNĂ
Comitetul Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii
– Divizia de Istoria Științei –

STUDII ȘI COMUNICĂRI / DIS

Vol. XVIII / 2025

MEGA
Cluj-Napoca, 2025

Revista este inclusă în baza de date internațională CEEOL

Revista este inclusă în baza de date internațională ICI
Journals Master List și are ICV 2024: 39,17

© Autorii, 2025

Responsabilitatea conținutului, interpretărilor și părerilor
exprimate în paginile revistei revine exclusiv autorilor.

ISSN 1844 – 9220
ISSN-L 1844 – 9220

Editura MEGA
Cluj-Napoca
e-mail: mega@edituramega.ro
www.edituramega.ro

CUPRINS

ANIVERSĂRI

George M. CROITORU

130 de ani de la nașterea profesorului Dimitrie A. Stan, un real exemplu de
distingție și profesionalism13

Magda STAVINSCHI

Victor Anestin – un Flammarion al românilor.....25

STUDII SI COMUNICĂRI

Andreea Florina RADU

Evoluția paradigmelor științifice și impactul lor tehnologic: de la Newton la
inteligenta artificială.....51

George M. CROITORU

Aspecte istorice și tehnice privind perioada de început a introducerii
betonului precomprimat în România.....75

Ioan Gheorghe RAȚIU, Elena HELEREA

O privire istorică, științifică și tehnică asupra dezvoltării radiolocației și
radarului în România.....91

Lucian Ștefan COZMA, Daniela Georgiana GOLEA

Studiu asupra întrebuințării armamentelor de foc de către armata moșilor
în perioada 1848–1849.....121

EVOCĂRI

Filofteia REPEZ

Activitatea profesorului Dragomir Hurmuzescu reflectată în ziarele vremii.....145

Licuța T. CRISTEA, George M. CROITORU

Un document inedit din activitatea primului laborator de chimie din cadrul
Școlii naționale de poduri și șosele din București, elaborat de Alfons
Oscar Saligny.....159

PERSONALITĂȚI

Dumitru CURCĂ

De la apicultorul Florin R. Begnescu (1880–1949) la bunicul său, preotul
ardelean Nicolae Gh. Begnescu (1824–1873).....179

Niculina MERCEANU

Mari gânditori români. Dimitrie Gusti, creatorul sociologiei românești..... 223

Mirela-Adriana ANGHELACHE

Ștefan Hepites, deschizător de drum în seismologie și geomagnetism.....233

VARIA

Alin M. OLĂRESCU

Limbajul tehnico-administrativ al textelor vechi: Studiu de caz moșia
Stroești – Argeș la 525 de ani de la prima atestare documentară scrisă.....247

Costel CIOANCĂ

Considerații despre imaginarul tehnic prezent în basmul fantastic românesc....273

SEMNAL EDITORIAL, RECENZII

George M. CROITORU

Nicolae Șt. Noica: Istoria clădirii Operei Române din București.....291

Florin Cristian GHEORGHE

Valentin-Stelian Bădescu: O istorie alternativă a Botenilor Muscelului 299

CONTENTS

ANNIVERSARIES

George M. CROITORU 130 years since the birth of professor Dimitrie A. Stan, a genuine example of distinction and professionalism	13
Magda STAVINSCHI Victor Anestin – A Flammarion of Romanians.....	25

STUDIES AND COMMUNICATIONS

Andreea Florina RADU The evolution of scientific paradigms and their technological impact: From Newton to Artificial Intelligence.....	51
George M. CROITORU Historical and technical aspects regarding the beginning period of the introduction of prestressed concrete in Romania.....	75
Ioan Gheorghe RAȚIU, Elena HELEREA A historical, scientific, and technical perspective on the development of radiolocation and radar in Romania.....	91
Lucian Ștefan COZMA, Daniela Georgiana GOLEA Study on the use of firearms by the Wallachian army during the period 1848-1849.....	121

RECOLLECTIONS

Filofteia REPEZ The activity of professor Dragomir Hurmuzescu reflected in the newspapers of the time.....	145
--	-----

Licuța T. CRISTEA, George M. CROITORU

A new document from the activity of the first chemistry laboratory of the
National School of bridges and Roads in Bucharest, written by Alfons
Oscar Saligny.....159

PERSONALITĂȚI

Dumitru CURCĂ

From beekeeper Florin R. Begnescu (1880–1949) to his grandfather, the
Transylvanian priest Nicolae Gh. Begnescu (1824–1873).....179

Niculina MERCEANU

Great Romanian thinkers. Dimitrie Gusti, the creator of Romanian sociology....223

Mirela-Adriana ANGHELACHE

Ștefan Hepites, trailblazer in seismology and geomagnetism..... 233

VARIA

Alin M. OLĂRESCU

The technical and administrative language of old texts: A case study of the
Stroești–Argeș estate, 525 years after its first written documentary
attestation.....247

Costel CIOANCĂ

Considerations on the technical imagery present in Romanian fantastic
fairytales.....273

EDITORIAL SIGNAL, REVIEWS

George M. CROITORU

Nicolae Șt. Noica: History of the Romanian Opera building from Bucharest291

Florin Cristian GHEORGHE

Valentin-Stelian Bădescu: An alternative history of the
Botenilor Muscelului299

STUDII ȘI COMUNICĂRI/DIS – PUBLICAȚIE FONDATĂ DE ACAD. GLEB DRĂGAN –

CONSILIUL ȘTIINȚIFIC

Acad. Dorel BANABIC, președinte al Secției de Științe Tehnice a Academiei Române.

Acad. Gheorghe BENGĂ, membru al Comitetului Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii al Academiei Române.

Alexandru Ș. BOLOGA, dr. în biologie, președinte al Filialei CRIFST – Constanța.

Șerban DRAGOMIRESCU, prof., membru al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

Ștefan IANCU, prof. univ. dr. ing., membru fondator/titular al Academiei Oamenilor de Știință din România, consilier de proprietate industrială, membru al Diviziei de Istoria Tehnicii a CRIFST al Academiei Române.

Gheorghe MOHAN, dr. în biologie, prof. univ. la Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, membru al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

Gheorghe MUSTĂȚĂ, prof. univ. dr., membru al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

Alba-Iulia-Catrinel POPESCU, conf. univ. dr., vicepreședinte al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

Magdalena STAVINSCHI, dr., membru al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

Mihail ZAHARIADE, prof. univ. dr., cercetător științific I la Institutul Național de Arheologie „Vasile Pârvan” al Academiei Române.

MARI GÂNDITORI ROMÂNI. DIMITRIE GUSTI, CREATORUL SOCIOLOGIEI ROMÂNEȘTI

Niculina MERCEANU¹

merniculina@yahoo.com

ABSTRACT: The article highlights the life and work of Professor Dimitrie Gusti, his love and passion for the Romanian village. The 20th century represents the age of Romanian Sociology. Dimitrie Gusti was the initiator and guide of the monographic research of Romanian villages (1925–1948), founded and led the Association for Science and Social Reform (1919–1921) and the Institute of Social Sciences of Romania (1939–1944). The article covers his birth, childhood, and studies in the country and abroad. Upon returning to the country as a professor at the University of Iași and then at the University of Bucharest, he was concerned with studying the real life of the village. Dimitrie Gusti remains in history as the Founder of the National School of Sociology, of the National Village Museum in Bucharest, and as a great pedagogue.

KEYWORDS: Dimitrie Gusti, the Bucharest School of Sociology, the Romanian National Village Museum.

„Întreaga noastră alcătuire sufletească poartă pecetea societății și culturii, în cadrul căroră ne-am format.” - Dimitrie Gusti

Viața socială a omenirii civilizate se înfăptuiește în cuprinsul națiunilor, națiunea fiind realitatea centrală, care înglobează toate aspirațiile firești ale indivizilor și de la care pornesc, spre un nou plan de relații, toate manifestările internaționale. Nici o unitate socială nu ocupă un loc asemănător în domeniul vieții sociale. Națiunile laolaltă, în eforturile lor comune pe căile civilizației, dau naștere umanității, nu în sensul antinaționalist, al umanitariștilor fără patrie, ci în sensul naționalist, ca realitate care reflectă ființa națiunilor și energia lor creatoare. Prin urmare națiunea

¹ Profesor gradul I, etnomuzicolog, jurnalist, membru al UZPR, membru al UCIMR, președinte și fondator al Asociației Culturale LA NOI LA ROMÂNI, membru asociat al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

însunează toate eforturile creatoare ale indivizilor, formând singura realitate care compune umanitatea adevărată. Dar însemnătatea ei este nu numai pe planul realității, ci și al teoriei. Din momentul în care națiunea ni se înfățișează ca forma cea mai însemnată a vieții sociale moderne, știința societății, sociologia, trebuie să se constituie și ea ca o știință a națiunii.

În fenomenologia spiritualității noastre naționale, veacul al XX-lea este veacul Sociologiei Românești, este momentul în care realitatea românească este investigată sociologic, iar conștiința de sine a românilor dobândește în plus o dimensiune și o întemeiere sociologică. Faza explozivă a sociologiei în forma didactic-universitară, precedată de discursuri pe tema unor realități sociale ale lui Ion Ionescu de la Brad, este depășită de cursul de etică și sociologie al lui Dimitrie Gusti, ținut la Universitatea din Iași în primăvara lui 1910.

Dimitrie Gusti, unul dintre marii gânditori ai României, a rămas cunoscut în istoria Sociologiei românești și internaționale ca întemeietor de sistem sociologic, inițiatorul și organizatorul acțiunii de cercetare directă a realității sociale. Pentru a vorbi despre satul românesc astăzi, este necesar a face o incursiune în lumea lui Dimitrie Gusti, care timp de 40 de ani, printr-o activitate susținută, și-a pus amprenta asupra universului satului românesc. Omagiem astăzi pe omul Dimitrie Gusti la cei 145 de ani de la nașterea sa și „magna opera” pe care a lăsat-o generațiilor viitoare, poartă deschisă celor care vor să pășească în lumea mirifică a satului românesc de altădată.

Dimitrie Gusti s-a născut în ziua de 13 februarie 1880, la Bulbucani-Gropnița de lângă Iași, în familia lui Ștefan și a Nataliei Gusti, născută Gatoschi, fiind primul copil din cei patru, ai acestora. Deși părinții aveau casă la Iași, o mare parte din copilărie și-a petrecut-o la Nebuna și Bulbucani unde aceștia aveau vie și moșie. Aici ia contact cu viața satului românesc pe care avea să-l studieze asiduu și care avea să-i ofere mai târziu recunoașterea națională și internațională. Își urmează studiile la Iași, unde absolvă cursurile școlii primare și liceul, apoi Facultatea de litere, Drept și Științe, în cadrul Universității ieșene. În amintirea lui Gusti, Iașul rămâne „cel mai frumos și mai faimos oraș al Principatelor danubiene” [3] de pe vremuri. La 17 ani, Universitatea ieșeană nu mai reușește să satisfacă curiozitatea științifică a tânărului Gusti deși i se părea că parcursese toate tărâmurile științei și, ca să afle un răspuns la întrebările sale, cere părinților să plece în „lumea largă”, la studii peste hotare. Sub influența scrierilor

Doamnei de Staël și a prestigiului de care se bucura în acea vreme (1897 la Iași) cultura germană, Gusti se hotărăște să se înscrie la Universitatea din Berlin. La 18 ani, pleacă în lume pentru un scop precis: să studieze aprofundat o știință, știința societății. Timp de 10 ani urmează cursuri în Germania și Franța, „obținând titlul de doctor în filosofie și studiază sociologia cu renumiți profesori precum Simmel, Weber, Durkheim. La Berlin se împrietenește cu Ion Luca Caragiale, care observându-i bagajul intelectual, îl încurajează să se întoarcă în țară și să-și pună priceperea în slujba națiunii. Astfel că în 1910, se întoarce în țară începându-și ascensiunea în lumea intelectuală, devenind profesor la Universitatea din Iași, Facultatea de filosofie și litere.

În 1916 se căsătorește cu Marta Stroici, de care se desparte în 1918, urmând să se căsătorească abia în 1932, cu Elena Miletineanu. Între timp izbucnește Primul Război Mondial, fiind mobilizat, lucrând la cenzura presei, iar locuința sa din Iași devine un veritabil salon al intelectualilor români refugiați ori mobilizați, unde se dezbat teme din care rezultă necesitatea reorganizării și modernizării societății. Primul pas îl face în 1918, prin înființarea Asociației Pentru Studiul și Reforma Socială, iar în 10 octombrie același an, este ales membru corespondent al Academiei Române, urmând ca în anul 1919 să devină membru activ. După război se mută la București, ocupând o catedră la Universitate. În 1921, asociația creată la Iași s-a transformat în Institutul Social Român, o rețea ce-i asociază pe cei mai importanți intelectuali ai țării și unde Gusti susține conferințe ce-i sporesc faima.

La 40 de ani, aflat în plinătatea forței creatoare, începe campaniile monografice, scrie și publică lucrări științifice, devine vicepreședinte al Academiei, face și politică, fiind simpatizant al Partidului Național Țărănesc, deținând importante responsabilități în stat ca: Ministru al învățământului (1932–1933), fondator al Muzeului Satului – 1936, coordonator al primei Enciclopedii a României, care apare în patru volume între 1938-1943, merge la congrese, este recunoscut în lumea europeană. Este și părintele Școlii de sociologie și al metodei de investigație monografice prin care s-au cartografiat satele României interbelice. De atunci, Sociologia Românească s-a mișcat într-un autentic spațiu mioritic, în perioada celor două Războaie Mondiale.

Foto nr. 1 – Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”, imagine de ansamblu.

Foto nr. 2 – Bordeiuul de la Drăghiceni, jud. Dolj (1900).

Plină de contradicții politice, perioada interbelică s-a bucurat de una dintre cele mai remarcabile generații de tineri formați la Universitatea bucureșteană sub îndrumarea unor profesori de prestigiu ca: Rădulescu-Motru, Mircea Florian, Dimitrie Gusti sau Nae Ionescu. Un deosebit succes în fața studenților l-au avut Dimitrie Gusti și Nae Ionescu, reușind să creeze adevărate școli cu ecouri până astăzi. În Școala sociologică pe care Dimitrie

Gusti a creat-o la București, întâlnim pe Mircea Vulcănescu, H. Stahl, Traian Herseni, Anton Golopenția, Mihai Pop sau Ernest Bernea. În 1938, are loc cea mai mare campanie de cercetare a satelor românești la care participă 850 de voluntari, fiind coordonată de Anton Golopenția și Dumitru C. Georgescu. Campania a cuprins studierea a 60 de sate din toate provinciile românești și, în 1941, rezultatele cercetării au fost publicate în cinci volume. Cum a ajuns la această performanță Dimitrie Gusti? Răspunsul ar fi, privilegiul și relația sinceră de apreciere de care s-a bucurat Dimitrie Gusti din partea regelui Carol al II-lea, care l-a susținut în toate demersurile, calitatea sa de mare pedagog, profesor, calitate exprimată de elevul său Henri Stahl astfel: „Tocmai aceasta era marea lui calitate ca profesor, că a știut să-i convingă pe studenții lui că sunt colaboratorii lui, și să-i convingă pe fiecare din ei în parte că are o sarcină, o misiune personală de care răspunde. Mare pedagog a fost Gusti.”[6]

Astăzi, se pare că școala inițiată de Gusti, mai poate trezi doar interesul unor specialiști în domeniu, prejudecată risipită „pe îndelete” de volumul lui Zoltán Rostás: „Sala luminoasă: primii monografiști ai Școlii gustiene”, publicată inițial în 2003[5].

Cartea lui Rostás se deschide cu o scurtă istorie a apariției și dezvoltării Școlii monografice, pe de o parte susținută de cele două foruri inițiate de Gusti: „Institutul Social Român și Seminarul de Sociologie de la Universitate”, pe de altă parte, inventată și menținută în ceea ce se va numi „Sala luminoasă (de unde și titlul cărții lui Z. Rostás)”. „Sala luminoasă” a fost sfatul, seminarul de seară al monografiștilor conduși de către Dimitrie Gusti în campaniile de vară, începând din anii 1920 și care avea loc fie în sălile de curs ale unei școli rurale sau în sala de mese a unui internat, ba chiar, într-o crâșmă mai încăpătoare. Tot din volumul lui Rostás, aflăm că metoda empirică de lucru a monografiștilor consta în adunarea datelor asupra obiceiurilor și tradițiilor locale, asupra economiei casnice, a superstițiilor, folclorului, dimensiunilor antropologie, etc. În acest context, ei își împărțeau domeniile de cercetare și ieșeau la discuții cu sătenii, înregistrând audio și în scris materiale, care mai târziu, au fost coroborate și publicate în studii monografice și în articole de revistă. Această metodă de lucru, s-a impus pe parcurs, dobândind contur și importanță pe măsură ce experiența participanților își spunea cuvântul, având ca scop reînceperea culturii române și ca rezultat: recuperarea satului românesc, cu mecanismele sale arhaice și autohtone, farmecul original, al unei lumi atinsă de crepuscul.

Trebuie menționat că atitudinea tinerilor cercetători de atunci față de lumea satului a fost diferită, în funcție de orientările politice sau interesele teoretice sau afective, care s-au constituit în discuții diferite în funcție de evoluția fiecăruia.

Foto nr. 3 – Imagine-document, profesorul Dimitrie Gusti stând de vorbă cu sătenii, în perioada cercetărilor monografice.

Studiind activitatea lui Dimitrie Gusti, observăm că în perioada anilor 1930, în scurtul interval cât conduce Academia Română ca președinte, el are o colaborare aparte, ca profesor ori ca ministru al Instrucțiunii, Cultelor și Artelor, și o relație privilegiată cu Biserica Ortodoxă, cu Patriarhii acesteia, Miron Cristea și Nicodim Munteanu. Astfel, în anu 1932 este prezent la Congresul Național Bisericesc și în mesajul de deschidere menționează importanța Bisericii în trecutul românilor și al credinței, cu care oamenii pot să depășească problemele pe care le au. Calitatea sa de întemeietor al cercetării sociologice a satului, îl face pe Dimitrie Gusti să înțeleagă rolul important al Bisericii și locul central pe care aceasta îl ocupă în viața satului, a țăranului, a poporului român astfel că, la moartea Patriarhului Miron Cristea, Gusti trimite o circulară către toate Căminele culturale din țară, prin care li se cere comemorarea personalității patriarhului care contribuisese la ridicarea satelor, la făurirea României Mari.

Anul 1946 îi oferă lui Dimitrie Gusti o mare călătorie științifică, în statele Unite ale Americii. Avea 66 de ani, se afla în deplină vigoare fizică și

intelectuală și orice act al său era îndreptat spre ridicarea poporului, căruia îi aparținea. Sunt tezele unui om de știință realist. Dar nu este suficient numai sentimentul „profund și tainic al atașării la mediul național, nici dragostea pentru țară, în care ne-am născut și crescut, nici manifestarea de a fi și deveni o națiune. Nu este de ajuns a voi, ci este necesar a ști „ce” se voiește și „pentru ce”” [1]. Era un om ce dorea cu toată ființa sa să construiască o operă științifică și socială modernă.

Anii dictaturii antonesciene au fost pentru Dimitrie Gusti, anii unora din cele mai grele încercări ale vieții sale: îndepărtarea de la Fundația Carol, huiduieli la cursuri, interzicerea primirii postului de profesor (la The New School for Social Research din New York) în 1941, învinuiri privind gestiunea expozițiilor internaționale, presiuni din interese politice-enești pentru a-și părăsi soția ruda cu Elena Lupescu etc. Cu toate acestea, stăruie în a publica lucrările de sociologie monografică, adună material pentru lucrarea sa autobiografică și începe s-o redacteze, își fixează ideile de bază ale concepției sale despre organizarea păcii necesare omenirii. Se ocupă personal de cea de-a doua ediție, a lucrării sale *Sociologia Militans*, două volume cu peste 900 de pagini. Cu toată furtuna dezlănțuită asupra sa, Dimitrie Gusti continuă să cerceteze realitatea vie, căutând să dea răspunsul unui om de știință și de acțiune la problemele viitorului poporului său și al umanității. Problema păcii și problema războiului frământaseră mintea lui Gusti. În 1945, la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, luase ființă Organizația Națiunilor Unite, având menirea să asigure și să mențină pacea pe pământ.

În acest context, Gusti întreprinde marea sa călătorie în Franța și în SUA, între anii 1946 și 1947, timp în care își întâlnește foști colegi și prieteni, susține o comunicare la Paris, la „Centrul de studii sociologie” și este ales profesor la Universitatea franceză. Era o strălucită compensație pentru cât îndurase sub Antonescu. La New York, ia contact cu Henri Laugier care deținea funcția importantă de secretar adjunct în cadrul O.N.U., căruia îi prezintă proiectul său de creare a Institutului Social și Economic al Națiunilor Unite. Era un program grandios iar Gusti nu-și face prea mari iluzii. Profesoara Ruth Benedict de la Columbia University, recunoscută ca cercetătoare în domeniul antropologiei, cunoștea poporul român și opera lui Gusti, îl ajută pe acesta în realizarea grandiosului său proiect.

Activitatea lui Gusti în America era urmărită în țară. Savantul român I.C. Parhon, președinte al Asociației Române pentru Strângerea legăturilor

cu URSS, ARLUS, apreciază efortul constructiv al lui Gusti, în direcția apropierii între SUA și URSS. În țară, cei doi savanți comunicau foarte bine, Parhon era președintele ARLUS iar vicepreședinte Dimitrie Gusti, în timp ce în Asociația de Prietenie Româno-Americană, președinte era Dimitrie Gusti și vicepreședinte era I.C. Parhon. Revenit în țară, la 11 iulie 1947 în plenul Academiei Române, cu legitimă satisfacție morală și spirituală, savantul Dimitrie Gusti raportează mândru de ceea ce făcuse la New York, crearea Institutului Social al Națiunilor, devenindu-i apoi președinte, aceasta constituind faza culminantă a întregii sale activități.

Deși a deținut funcții înalte în ierarhia de stat sau în cea științifică și culturală, ministru, președinte al Academiei Române, președinte la Casa Autonomă a Monopolurilor, Președinte al Institutului Social Român, reprezentant în consiliul de administrație al Radioului etc., Dimitrie Gusti a rămas, mai presus de toate și în esență, profesor, un creator în domeniul științei, un educator al viitorilor cercetători, un inovator în sectoarele de activitate științifică, economică și social-culturală, ce i-au fost încredințate. În vremuri de cumpănă, când i s-a oferit să rămână în străinătate (între anii 1946 și 1947), el s-a întors în țară, alături de poporul pe care îl iubea și pe care l-a cunoscut atât de bine în campaniile lui desfășurate timp de peste douăzeci de ani.

Recunoașterea internațională a meritelor sale pentru sociologia vremii, pentru munca neobosită în folosul progresului social, civilizației și păcii, s-a manifestat prin faptul că foruri științifice i-au încredințat funcții științifice de mare prestigiu și răspundere. Cu toate aceste merite, excluzând perioada 1944–1946, când este președintele Academiei, Gusti își petrece ultimii ani din viață în condiții vitrege.

Pătrunderea echipelor de legionari, declanșarea războiului, l-au determinat pe Carol al II-lea să suspende activitatea Serviciului Social. Gusti își dă demisia din funcția de director al Fundației Carol, iar la 9 iunie 1948 este exclus din „noua Academie” a Republicii Populare Române, datorită manifestărilor sale din viața publică, partizan fiind al monarhiei și al regelui Carol II, fiind repus în drepturi, post mortem, abia în 1990. Mare parte din lucrările sale sunt interzise iar în 13 august i se taie pensia, nemaiaivând nici un venit. În anul 1950 este forțat să-și evacueze locuința din strada Armindenului nr. 4.

Gheorghe Teodorescu Kirileanu, în memoriile sale, surprinde situația precară în care se găsea Dimitrie Gusti: „lucrător la o cooperativă

meșteșugărească unde se făceau jucării” [4]. Ultima manifestare în public la care participă o are la 20 februarie 1955, când conferențiază la Radio București, pe tema „Soluția pașnică a problemelor atomice”.

Dimitrie Gusti s-a stins din viață la 30 octombrie 1955, fiind înmormântat la Cimitirul Bellu. În ultimii ani își scrie autobiografia: „Nu vreau nici bani nici onoruri, vreau să creez! Am rămas fidel idealului unei vieți. Încă o dată îmi fac examenul conștiinței, el este foarte pozitiv...” [4].

Foto nr. 4 – Mormântul Academicianului Dimitrie Gusti din cimitirul Bellu.

Studiind personalitatea complexă a ilustrului savant Dimitrie Gusti, pașii ne poartă prin atmosfera social-politică a sfârșitului secolului XIX și prima jumătate a secolului XX, *prin amfiteatre și aule academice, prin colibele țăranilor, prin palate de regi, prin birouri ministeriale, prin metropole, țări și continente, într-o multilaterală desfășurare pasionantă* [3].

Bibliografie:

- [1] Gusti, Dimitrie, *Cunoaștere și acțiune în serviciul națiunii, Vol. I – Cartea echipelor –1*, Editura Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, 1940.
- [2] Vulcănescu. Mircea, *Școala Sociologică a lui Dimitrie Gusti*, Editura Eminescu, 1998.
- [3] Bădina, Ovidiu, Neamțu, Octavian, *Dimitrie Gusti*, Editura Tineretului, 1966.
- [4] Prof. dr. Stănescu, Dorin, *Dimitrie Gusti, savantul dedicat studierii satului românesc*, Ziarul „Lumina”, 13 februarie 2019.
- [5] Rostás, Zoltán, *Sala luminoasă, Primii monografiști ai Școlii gustiene*, Editura Paideia, 2003.
- [6] Rostás, Zoltán, *Monografia ca utopie, Interviuuri cu Henri H.Stahl*, Editura Paideia, 2000.
- [7] Ovidiu, Bădina, *Dimitrie Gusti*, Editura Tineretului, 1967.